

ئازادی بیر و پرا تا کوئی؟ د. کهمال سەید قادر پیتی له بەرەوی خۆی زیاتر را نهکیشاوه؟ ئایا بیر و پرا دەرپرین له کوردستان دەتوانی بە شیوی ئوروپیی بی؟ هەر کوردیکی که پیتی وای بی ئەم ئازادیەیی که له ئوروپیا هەیه به هەمان شیوه دەتوانی بگواستریتهوه کوردستان له هەلە دایە. کۆمەلگای ئوروپیی له گەل هەمی کووردی، ئەرز تا ئاسمان جیاوازی هەیه.

له قۆناغیکی ئاوا هەستیار که کۆمەلگاکەمانی پیدا تیپەر دەبی، گەرەترین هەلە که که سێک دەتوانی بیکا ئەوهیه که بی ئیجترامی به رێبەرانی کورد بکا یان هەول بدا بۆ لهق کردنی جینگەیان له کۆمەلگا و هەریمەکه دا. خراپم لی تی نهگەن، من لایەنگری هیچ حیزبیکی دیاری کراوی کوردی نیم به لکوو لایەنگری هەموو حیزبیکم که بۆ رزگاری و دواوژبیک باشتر بۆ کورد تی دەکوژی. پیم هەلهیه بی حورمەتی به و حیزبانە بکری که تی دەکوژن بۆ میللهتی کورد (جا ئەم شیوه تیکۆشینە باش بی یان خراپ)، چون بی حورمەتی به هەر حیزبیک، بی حورمەتی به به شیک له کۆمەلگا. هەر که سێکی رهخنه و تیپینی هەیه دەتوانی بینوسی و له رۆژنامە یا اینترنتی دا بلاوی بکاتهوه، که م و کووری یەکان دیاری بکا و دەرمانی بۆ بدۆزیتەوه، به تایبەت ئەگەر ئەم کهسه خویندەوار بی.

له ئوروپاش ئازادی بیر و پرا دەرپرین سنووری خۆی هەیه. له ئوروپاش هەر شه کردن یان بی حورمەتی کردن به رێبەران تاوانی خۆی هەیه. لهق کردنی پیگە رێبەرانی کورد له هەریمەکه، لهم قۆناغه دا، دەبیتە هۆی له مەترسی کهوتنی دەسکهوتەکان. ئەوهش دەتوانی کارهساتی زۆر خراپ به دواي خۆی دا بیی. لهم پارچه ئازاد کراوه دا، کورد ئەو جینگەیهی نیه که بتوانی دواي زەربەیهکی وا خۆی بگریتهوه. هەر حەرەکه تیکی له و چهشنه دەبی خیرا بهرپەرچ بدریتەوه پیش ئەوهی دەسکهوتەکانمان بخاته مەترسی یهوه.

ئیمەیی کورد ناتوانین ئەم ئازادی یهیی که له ئوروپا هەیه بگوازینەوه کوردستان، چون کۆمەلگای کوردی زۆر شتی پی قوبوول ناکری. چەند وینەیهک له مانە که من له نزیکه وه دەبینم ئازادی کپینی مادەیی بیهۆشکەرە له سهەر شه قامەکانی هولهند. هەر که سێکی، له کۆمەلگای کوردی دا، ئەم شته پیشنیار بکا به کیوی دا دهکەن. ئیزدواجی پیاو له گەل پیاو یا ژن له گەل ژن له م شتانهیه که ئەگەر له کۆمەلگای کوردی باسی بکەي به شیت ناو دەر دهکەي. ئەمە دەری دهخا که ئازادی به شیکه له که له پوور و بیر و رای کۆمەلگا. به هەمان شیوهش ئازادی بیروورادەرپرین له که له پوور و کۆمەلگا دا هەلده قولی.

تهنانهت له ئوروپاش که پیشهنگی یاسای ئازادی و بیروورادەرپرینه هەموو چهشنه بیروورادەرپرینی ئازاد نیه. له هولهند بۆت نیه له موزاهەرەکان دا پلاکار دیک که ئەمنیهتی کۆمەلایهتی له خهتەر بخا هەلگری، بی ئیجترامی به

خەلك يا كەسانى حەكۈمى جەزاي ھەيە و زۆر شىتى دى. ھەر كەسى ئەمىنەتى كۆمەلەيەتى بە ھەر شىئەيەك لە خەتەر خا سزا دەدرى.

چەند رۆژىك لەمە و بەر چەند ھەلسووراويكى ھولەندى بۇ كار و بارى ژىنگە چۈنە بەر دەرگاي وەزىر و بەرى بەياني لە خەويان راپەراند بە دەنگى تەيارە, كە لە پىش دا لەسەر شىريت تۆمار كرابوو. ئەم ھەلسووراوانە بەم شىئەيە دەيانە وىست نارەزايى خۇيان دەرپىن لەسەر ئەو ھى ئەم وەزىرە پلانى داناوە بۇ گەرە كەردنە وەى فرۆكە خانەى "سخىپھۆل"ى ئامستردام و زياد كەردنى باندە كانى ھەستان و نىشتنى تەيارە كان. زۆر لەم ھەلسووراوانە گىران و سزا دران. ئايا ئەمانە خەرىكى بىر و را دەرپىنى خۇيان نەبوون؟ چە خەتەر يىكيان ھەبوو بۇ ئەمىنەتى كۆمەلەيەتى؟ چە بى حورمەتى يەكيان كەردو و بە كى؟

كاك كەمال دەلى گۇيا كچىكيان ناردو و بۇ تىرۆر كەردنى و كاك مەسعوود بۇ ھەر زانىارىيەك ۱۰۰۰ دۆلارى لە ك.گ.ب. وەر گرتو. تۆ بلىي ئەو بىنەمالە بە دەسەلات و ساماندارە پىويستيان بە ۱۰۰۰ دۆلار بوو بى. من, كە تەلە بە يەكى بى دەسەلات و بى پارەم, قەت رازى نىم بە ۱۰۰۰ دۆلار سىخورى بەكەم. رۆژىكى يەكىك لەم كانالە ئەوروپيانە باسى ئەو ھى دەكرد كە چەند بە ئاسانى لە ئەوروپا مرقۇف دەتوانى بە ۵۰ ھەزار ئورۇ يەكىك بە كرى بگرى بۇ ئەو ھى كەسىك تىرۆر بكا. ئايا ئەو بە سىخورى خەرىكى كۆ كەردنە وەى ئەم برە پارەيە بوو؟

من زۆر لام سەيرە كە كەسىكى خويىندە وار وەكوو كاك كەمال بەم شىئە ناشىرنە لە ئازادى قەلەم و بەيان سوو ئىستفادە دەكا. ئايا كاك كەمال و ئەم كەسانەى بۇ بەرگى لە كاك كەمال دەستيان داوہ تە قەلەم, پىيان وايە دەتوانن بە ھەمان شىئە (كە كاك كەمال ھەلس و كەوتى كەردو), لە ولاتانى ئەوروپى ھەلس و كەوت بەكەن بە بى ئەو ھى سزا بدرىن؟ من بە بەلگەو دەتوانم بلىم كە ئەگەر كاك كەمال ئەم شتانەى وتوويەتى بە ھەر كەسىكى نىشتە جىي ھولەندى وتبايە (تەنانەت سەركردەش نەبى) سزا دەدرا. كاك كەمال ئەگەر لە ھولەند بايە بە مادەى ۲۶۱ (بى حورمەتى گشتى بە وتار كە تاكە كەس بەد نىو بكا), مادەى ۲۶۲ (بى حورمەتى گشتى بە نووسراوہ كە تاكە كەس بەد نىو بكا), مادەى ۲۶۶ (بى حورمەتى), مادەى ۲۶۷ (قورسكردنى تاوانى ئىھانەت) يا مادەى ۲۶۸ (سكالاي بى جى) لە ياساى بىنەرەتى ھولەند سزا دەدرا.

مادەى ۲۶۱ (بى حورمەتى گشتى بە وتار كە تاكە كەس بەد نىو بكا) دەلى

— پەلە دار كەردنى ناموس و بەد نىو كەردنى تاكە كەس بە دەستى ئەنقەست.
— بە ئاگا بوون لەو ھى كە كەسانى دىكە لە كۆمەلگا دا ئەم بى حورمەتى يانە دەبىستەنەو.
تاوانى ئەم ياسايە ۶ مانگ زىندان يا ۴۵۰۰ يورۆيە.

مادەى ۲۶۲ (بى حورمەتى گشتى بە نووسراوہ كە تاكە كەس بەد نىو بكا)

جزاي ئەم ياسايە ۱ سال زىندان يا ۴۵۰۰ يورۆيە.

ماده ۲۶۶ (بی حورمه تی) دهلی:

– به نه نقه ست په له دار کردنی ناموس و به د نیو کردنی تاکه که س.
– زاینی ئه وهی که که سانی دیکه له کومه لگا دا ئه م بی حورمه تی یانه ده بیستنه وه و به کرده وه کردنیان به م شیوانه:

(a) جنیو دان

(b) که لک و هرگرتن له وشه ی سووک.

(c) ره خنه ی بی روونکردنه وه

(d) ره خنه گرتن و راده بریرین به شیوه ی ناشیرین.

تاوانی ئه م یاسایه ۳ مانگ زیندان یا ۴۵۰۰ یورو یه .

ماده ۲۶۷ (قورسکردنی تاوانی ئیهانه ت) دهلی:

ئه و جه زایانه ی له و یاسایانه ی پیشتر دراون ده توانن به ۱ له سه ر ۳ زیاد کرین ئه گه ر بی حورمه تی یه که به ره ورووی ئه م خالانه ی بنه وه بی:

۱- حکومت, شوینیکی حکومتی یا ریخراویکی حکومتی

۲- کارمندی حکومت له کاتی ده وام

۳- به ریوه به ر یا ئه ندانی حکومتیکی هاوپه یمان

ماده ۲۶۸ (سکالای بی جی) دهلی:

سکالا کردن یا به نوسراوه بلاوکردنه وهی ره خنه ی بی جی (دور له راستی), به رامبه ر که سیکی حکومتی ,

ئه گه ر نامووسی په له دار کا یان به د نیوی بکا .

تاوانی ئه م یاسایه ۲ سال زیندان یا ۱۱۲۵۰ یورو یه .

به داخه وه ئیستاش زور که س پی یان وایه که له ئه وروویا جنیو دان و بی حورمه تی ئازاده . زور جار کورده کانی

نیشته جیی ئه وروویا ده لین "ئه وروویا زور خوشه چون به پیچه وانه ی ولاتی خومان, هرچی پیٹ خوشه ده توانی

بیلی, " . ئه و که سانه (که ماموستای زانکوشیان تیدایه) هیوادارم ئیستا بویان ده رکه وتبی که ئه م شیوه

بیرکردنه وه یه دووره له راستی .